Lausunto Eduskunnan työ- ja elinkeinojaostolle aiheesta Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018 (HE 106/2017 vp)

Yritystuki pitäisi rajata lähinnä T&K-tukeen ja rahoitustukeen, joita pitäisi myöntää yhtäläisin perustein eri toimialojen yrityksille, mutta kuitenkin pääosin pk-yrityksille. Tutkimuksellista näyttöä on siitä, että pk-yrityksille suunnattuna T&K-tuki saa aikaan aidosti uutta T&K-toimintaa. Välillisesti tämä tuki edistää pk-yritysten vientiä.

Pk-yritysten asema rahoitusmarkkinoilla on muita yrityksiä huonompi. Näin on perusteltua, että ELY-keskukset osallistuvat alueen yritysten kehittämiseen myös myöntämällä rahoitusta harkinnanvaraisesti tietyin ehdoin. Merkittävin tukija pk-yritysten rahoitukselle on Finnvera, joka tukee nimenomaan vientiin suuntautuvia yrityksiä ja myös pk-yrityksiä. Pk-yritystuki on selvässä kasvussa ennen kaikkea sen vuoksi, että talouden nousuun liittyvän yritysten rahoituskysynnän kasvun myötä Finnveran rahoituksen myöntämisvaltuudet on kaksinkertaistettu.

Pk-yritysten neuvonnasta ja niiden kansainvälistymisen edistämisestä vastaavat ELY-keskukset ja FinPro (nyt osa Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandia). Tähänkään ei ole huomauttamista.

Hallituksen tavoitteet kaksinkertaistaa pk-yritysten vienti voi näkyä Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toiminnassa. Riskinä on, että muu tuki korostuu T&K-tuen kustannuksella. Usein käy niin - ja tästä on tutkimuksellista näyttöä – että jokin suurempi yritys, jolla on kattavat asiakassuhteet ja laaja markkinointiverkosto, ostaa pienemmän, innovoineen yrityksen. Tämä on ollut varsin yleinen käytäntö Suomessa. Yhteiskunnan kannalta ja Suomen työllisyyden kannalta tämä ei ole välttämättä huono vaihtoehto. Onhan ostava yritys useimmiten suomalainen ja jos se on ulkomainen, toiminta useimmiten jatkuu Suomessa. Tämä ei kuitenkaan edellytä yhteiskunnalta niin paljon tukea kuin silloin, kun pyrkimyksenä on saattaa pk-yritys vientimarkkinoille. Tavoite pk-yritysten viennin kaksinkertaistamisesta on Suomen tapaiselle maalle ylimitoitettu ja se on jo johtamassa ylisuureen yritystukeen.

Helsingissä lokakuun 26. päivänä 2017

Eero Lehto
tutkimuskoordinaattori
Palkansaajien tutkimuslaitos